CIJENA. 3 DIN. POŠTARINA U GOTOVU.

OBITELJ

BR 44 1931

ILUSTROVANI TJEDNIK **OBITELJ** IZLAZI SVAKE NEDJELJE

PRETPLATA NA 3 MJESECA DIN 30·—. ZA INOZEMSTVO 3 DOLARA GODIŠNJE. — PRETPLATA SE PLAĆA UNAPRIJED

POJEDINI BROJ STOJI DIN 3.—

UREDNIŠTVO I UPRAVA, ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA 21. — TELEFON. 54-17. — ČEKOVNI RAČUN POŠT. ŠTED. BR. 33.536

Slika na omotu ovoga broja: POGLED PREMA KAPELICI NA MIROGOJU. — Foto „Obitelj".

ŠALJITE SLIKE ZA NAŠ NOVI

NATJEČAJ DJEČJIH SLIKA

koji smo raspisali pod devizom

„BRATAC I SESTRICA"

Fotografije se primaju najkasnije do **15. studenoga,** zato treba da se požurite i da odmah pošaljete slike Vaše djece na Uredništvo „Obitelji", Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Nagrade će biti podijeljene za Božić. Svaku sliku poslanu za ovaj natječaj moći će pošiljaoc nakon upotrebe natrag dobiti.

NATJEČAJ „PIŠI KRATKO"

produžujemo još za mjesec dana, t. j. do 1. prosinca ove godine. Upozorujemo, da se za ovaj natječaj primaju samo članci i to oni, koji nisu dulji od 80 tiskanih redaka. Na posao dakle! Pošaljite i vi svoje kratke sastavke, možda ćete dobiti koju od nagrada, što ih je za ovaj natječaj raspisalo

UREDNIŠTVO „OBITELJI" ZAGREB

TRG KRALJA TOMISLAVA BROJ 21

DVANAEST NOVIH KNJIGA

KOJE TREBA SVATKO DA IMA:

1. **Kalendar „Danica"** za god. 1932. . . . . Din 10·—
2. *Dr Ivan Šarić:* **Zlatne legende** . . . . . „ 15·—
3. *Lovre Katić:* **Svoji na svome,** hrvatska povijest pod Apadovcima, naslovna slika od V. Kirina . . . . . „ 15·—
4. *Heffer-Kornfeind-Kramar:* **Kršćanski nauk,** historijski katekizam za naše obitelji, naslovna slika od V. Kirina . . . . . „ 12·—
5. *Dr V. Deželić st.:* **Petar Krešimir,** roman, naslovna slika od g. Jurkića . . . . . „ 15·—
6. *Dr J. Andrić:* **U Kristovoj domovini,** putoiz Svete Zemlje, naslovna slika od V. Kirina „ 15·—
7. *R. F. Magjer:* **Miholjčice i Valpovčice,** pripovijesti, naslovna slika od Z. Sertić . . „ 8·—
8. *Mate Ujević:* **Hrvatska književnost,** naslovni list od Zdenke Sertić . . . . . „ 15·—
9. *Almanah* **„Selo i grad"** za god. 1932. . . . „ 30·—
10. *Dr Miro Truhelka:* **Starokršćanska arheologija** (sa 140 slika) . . . . . „ 60·—
11. *Marković-Horvat-Kralj-Ujević:* **Predstavnici katoličke književnosti** . . . . . „ 30·—
12. *F. Barbalić:* **Vjerska sloboda Hrvata i Slovenaca u Istri, Trstu i Gorici,** sa zemljovidnom kartom . . . . . „ 30·—

Sve te knjige mjesto 255 dinara za jeronimske članove ukupno samo 140 dinara.

Narudžbe prima:

JERONIMSKO KNJIŽ. DRUŠTVO

ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA BR. 21

MEĐU ČITATELJIMA I ČITATELJICAMA

PITANJA:

234. Opekline. Tko znade za jedno uspješno sredstvo za njegu lica i ruke, da se odstrane brazgotine i mrlje zadobivene od opeklina? — Rane su zacijelile, ali je još ono mjesto crveno-modro, a nadignuto kao mjehuri, ali je i tvrdo. Molim cijenjene čitatelje za savjet. S. Š.

235. Udaja. Imam prilike da se udam za čovjeka, koji je druge vjere nego što sam ja. Neodlučna sam. Molim cijenjene čitatelje, da mi dadu svoje mišljenje i posavjetuju me u tome.

Čitateljica iz Sarajeva.

ODGOVORI:

177. i 185. Sunčane pjege odstraniti s lica mogu se brzo i lako, samo treba dobra volja i ovo troje: bademove posije (mekinje), tekuća voda i bijeli rubac. Jutrom i večerom se pjege nataru sa posijama, svako jutro i svaku večer umije se lice u tekućoj vodi, a uz to nositi na glavi, kad treba, samo čisti, bijeli rubac. Sama kura traje 6 tjedana: prva dva tjedna tare se lice svaki dan dvaput sa mekinjama, druga dva tjedna svaki dan jednoč, bilo jutrom ili večerom, a treća dva tjedna svaki drugi ili treći dan se jednom natare obraz s posijama. Umivati se mora bezuvjetno jutrom i večerom cijelih 6 tjedana u tekućoj vodi, a rubac se nosi, kad je vjetar, promjenljivo vrijeme, kiša pada ili kad je žestoko sunce. Uspjeh je siguran. Može se uzeti naribana hrena i jakog vinskog sirćeta, držati ovo 3 dana na suncu i tim trti lice u večer, ali sirće ipak izgrize lice, dok mekinje to ne čine toliko. Nastavnik.

Svaki čitatelj „Obitelji" treba da bude i njezin saradnik te da učestvuje u natječajima koje uredništvo „Obitelji" raspiše, ujedno treba da bude i propagator toga lista, pa da mu nađe barem JEDNOG NOVOG PRETPLATNIKA!

DJEČJI TEČAJ U SLIKANJU

Od 15. studenoga (novembra) ove godine otvara se tromjesečni dječji tečaj u elementarnom crtanju i slikanju po naravi pod vodstvom slikara Anatola Sergejeva u njegovu atelieru (Zagreb, Zrinjski trg 1.) Tečaj se drži dva puta na tjedan. — Honorar vrlo umjeren. — Informacije daje sam vođa tečaja u svom atelieru i uredništvo „OBITELJI" — telefon 54-17.

Izdaje Konzorcij jeronimskih časopisa (predstavnik dr Josip Andrić). ✶ Odgovorni urednik dr Josip Andrić, Zagreb, Trenkova 1.

Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ulica 2.

Zaklada Tiskare Narodnih Novina u Zagrebu.

27820

BROJ 44 OBITELJ GOD III

U ZAGREBU 1 STUDENOGA 1931

DUŠNI DAN

NAPISAO IVAN DEGREC

Kult mrtvih ima svoj početak i temelj u vjerovanju, da čovjek živi i poslije smrti. To jest postoji duša, koja poslije tjelesne smrti živi dalje svojim životom. Prema vjerovanju primitivnih naroda duše umrlih žive obično u blizini mjesta svog zemaljskog života i u saobraćaju su sa živima, djeluju dakle na njihov život i rad, i to na taj način, da im pomažu ili da im škode. Prema takvom vjerovanju svijet mrtvih je svijet sablasti, vukodlaka, koji na čovjeka vrebaju na svakom koraku, da mu nanesu zlo. Stoga se primitivni čovjek udaljuje sa strahom od boravišta mrtvih i gleda, da ih se riješi bilo molitvama, bilo zaklinjanjem, bilo na koji drugi način. Postavlja u grob s mrtvacem i čitavu njegovu svojinu, samo da ga on ostavi na miru.

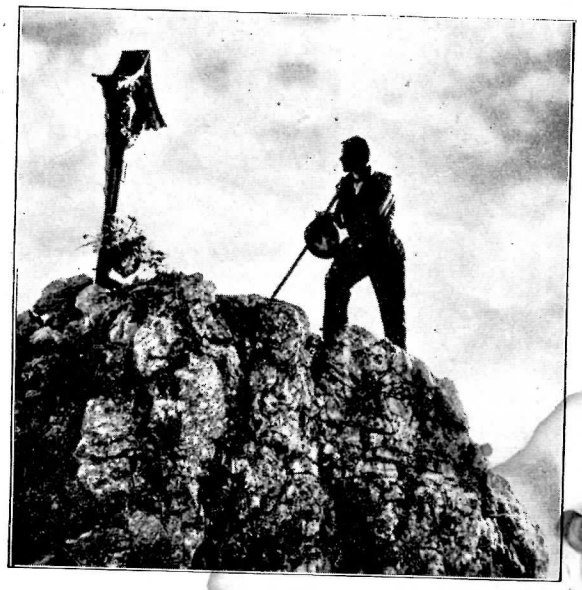

DUŠNI DAN NA GORI
Pacific & Atlantic

Tek kod narodâ na višem stepenu kulture, kad se mijenja mišljenje čovjeka o prekogrobnom životu (prije su mu mrtvi samo škodili, a sad se nada od njih pomoći), nailazimo na kult mrtvih, koji se uglavnom očituje u žrtvovanju živih mrtvima. Žrtvovani sluga treba da svog umrloga gospodara prati i služi i na njegovu putu u prekogrobni život, a žrtvovano jelo i piće služit će im za okrepu na tom putu. Kod narodâ na tom kulturnom stepenu nalazimo po kućama (kod Rimljana) slike, koje prikazuju spomenike, koji se stavljaju nad grob, sagrađen u vrtu cvijeća i drveća.

Iako čitave godine ukrašujemo grobove naših milih, činimo to s dvostrukom ljubavlju uoči Dušnoga dana. I najsiromašniji upaljuje svjećicu i uvija s pijetetom zadnje jesenje cvijeće u vijenac, kojim će okititi onaj mali humak, pod kojim tako često sniva dugi san jedan dio njegove sreće.

Taj suvremeni način kićenja grobova svijećama i cvijećem povlači svoju nit iz vjerovanja starih Germana o prekogrobnom životu. Oni su naime zamišljali boravište duša (onih, koji su umrli naravnom smrću, jer su duše onih, koji su poginuli u ratu, odlazile u t. zv. Valhalu) kao neku krasnu zelenu livadu, punu šarolikog cvijeća, osobito ruža, i bogatu voćkama. Na dan 2. studenoga, kad već opusti taj vrt, vraćaju se duše iz njega u blizinu živih rođaka, da tu provedu zimu, pa da na početku proljeća 21. ožujka opet odu u svoje pravo obitavalište. Dakle dan 2. studenoga i 21. ožujka su dani putovanja duša. Treba im stoga tom prilikom izaći ususret. A čime, ako li ne onim, što im je najmilije? A to je cvijeće, vijenci, svjećice i jelo, koje će ih na tegobnom putu okrijepiti. Prema tome nijesu vijenci i svijeće, koje postavljamo na grobove, tek vidljivi ukras, nego uspomena na »carstvo duša«.

Budući da je kult mrtvih tako duboko usađen u ljudska srca, zato je i kršćanstvo, kao i sve druge religije, usvojilo svetkovinu Dušnog dana. Izabrano je za tu svetkovinu doba umiranja prirode u jeseni, koje podsjeća na sličnost sa smrću čovjeka, koji se i u bibliji često puta spominje kao »cvijet trave«.

Današnji Dušni dan nastao je prema svetkovini istog imena, koju je g. 998. sv. Odilo, papa iz Chlugny-a, uveo u samostane benediktinskog reda. Oko g. 1100. već je ta svetkovina bila svuda raširena i za kratko vrijeme toliko se ukorijenila, da je u samoj Njemačkoj ni Luter nije mogao iskorijeniti. (Ta svetkovina nije naime u skladu sa učenjem protestanata.)

I u vjerovanju različitih naroda igra dan 2. studenoga priličnu ulogu i toga dana do po-

Četiri knjige 20 Din — Osam knjiga 40 Din — Dvanaest knjiga 140 Din
Svatko, tko čita „Obitelj", treba da se odluči za 12 knjiga
Dobivaju ih jeronimski članovi i naši pretplatnici kod Jeronimskoga Književnoga Društva u Zagrebu

noći slobodne su duše, koje trpe vječne muke. Stoga su predašnjih vremena ostavljali iza večere dosta jela, da se duše pokojnih rođaka mogu do ponoći pri svijetlu upaljenih voštanica dobro najesti. U drugim su opet krajevima postavljali na stol zdjele sa rastopljenim maslacem, da se duše mogu njime namazati i na taj način ublažiti svoje opekline. A u drugim se zdjelama nalazilo hladno kuhano mlijeko s udrobljenim bijelim kruhom, da se duše okrijepe i rashlade. Negdje su opet uveče naložili čestito peć, neka se ogriju duše, koje trpe »hladne muke«. Neki su vjerovali, da duše pribivaju sv. misi, koja se služi u ponoći, te se za vrijeme podizanja moraju uz užasne muke vratiti u pakao, a one, koje su se u čistilištu odužile, odlaze u nebo. Toga se dana neke duše pretvore obično u žabe (zato da toga dana ne valja žabe ubijati), samo da se uvuku u crkvu i uzmognu biti kod sv. mise ... Uz taj dan su vezane mnoge pripovijesti. Tako se u polju mjesta Niederglognitz u Donjoj Austriji nalazi neki čudni kamen, zvan »vražji stolac«. Govorilo se, da je pod tim kamenom veoma bogat grad jedne uklete kraljevne, koja na Dušni dan hoda okolo u spodobi vuka A tko tri puta poljubi toga vuka, oslobodit će kraljevnu i dobivši njenu ruku postati silno bogat. Zato se okolni narod skupi na Dušni dan oko toga kamena te se moli, da osloboditelj, koji mora biti krepostan mladić, ne nastrada prigodom ljubljenja vuka, odnosno kraljevne.

Ima još mnogo vjerovanja i običaja prigodom Dušnog dana, a svi nam oni jasno svjedoče, koliko je duboko zasađen u srce cjelokupnog čovječanstva kult mrtvih. Držali mi o tim vjerovanjima i običajima što mu drago, oni su plemenita crta naroda, koja zaslužuje u svakom slučaju poštovanje i brižnu njegu.

SELJAK NA KOLIMA

SPJEVAO R. F. MAGJER

Došao je u grad u svu zoru ranu,
Pa da proda ono malo svojeg viška
I kupi, što treba. U tren i dan svanu,
A u torbi škljoca i ražena kriška.

Na pijaci vjetar jesenji fijuka
Svoju staru pjesmu i lišće se žuto
Kotrlja po putu. Taku trlja ruka
I čovjek od zime u klupko se sputo.

Okolo iz kuća svijet već svuda mili,
Jedan šmugne lijevo, drugi desno krene,
Fićuk voza na čas resko gradom krili,
Onda opet mir i gradske dršču sjene.

Oko sedam sati tvornice oglase,
Da će počet poso i u času jednom
Oživi sve: sokak ljudstvo kô talase
U gomili valja u svitanju lednom.

A naš čiča sve to na svom logu gleda,
Gleda i čilaše, što ržu od gladi,
Pa sve misli: hoće l' doći preko reda
Mušterija kakva, pa da pare vadi.

U to i dan nebom sivim odmakao,
Kolija sve manje i čovjek se prene,
Pa da spasi, što je sâm zarabotao,
Ljutit bičem švigne i put sela krene ...

Ekspresna pruga iz Trsta za Sjevernu Ameriku.

Poštanska pruga iz Splita za Južnu Ameriku.

LLOYD TRIESTINO

Ekspresne pruge za Atenu, Carigrad, Egipat, Indije i Daleki Istok.

IZRAVNA BRZA PRUGA ZA SVETU ZEMLJU

Putničko-teretne pruge za Levant i Crno More.

Sve upute daje besplatno:

Glavno zastupstvo:

COSULICH LINE, ZAGREB

Starčevićev trg broj 6

i podzastupstva: Beograd, Bitolj, Dubrovnik 2, Korčula, Ljubljana, Makarska, Sušak, Split, Šibenik i Vel. Bečkerek

GROBOVI HRVATSKIH PJESNIKA

NAPISAO BRUNO ZLATIĆ

Danas, na Dušni dan, svijeće gore i molitve se dižu. Zemlja plače, a nebesa stoje neumolna za suzu, što kaplje sa žalošti ljudske duše, koja ne zna da u ljupkosti čeka dan sjedinjenja. Drugačije se ondje vidi, drugačije se osjeća i drugačije sudi.

Smrt je bolji dio života. Ovo je istina, i za one, koji u nj vjeruju, ona je utjeha, koja ih bodri u okovima tijela, što se opire slavi vječnoga pregnuća.

Misao je svijeća, a srce je ulje. Što je ovo bolje, to je svijetlo bistrije. Tko spoznaje dobro, taj ga obično i ljubi.

Bolje je ljubiti nego spoznati. Um bez srca jednako je zvijer, a srce i bez uma dršće, svijetli i gori. Ono naslućuje dobro i razasiplje ga oko sebe. Zato kultura može spasiti, i spasava, a civilizacija ne može, jer su joj granice omeđene: sputava je prostor.

Mi smo na raskršću: Prebrodili smo daljine, a nijesmo ništa vidjeli. Stojimo nad grobovima, gledamo u zvijezde i mislimo: Čemu sve ovo? Zašto naš život nije lijep? Što će nam strojevi? Koliko smo sretniji po njima? Iza svih ovih pitanja, koja su se okomila na našu dušu, ta ista duša moli, vapi, zaklinje: Srca! Srca!

Utihnite za čas! Dušni je dan, idemo na grobove srdaca, da se sjetimo onih, koji su ih nosili: puna, nasmijana, dobra srca.

Puna ih je naša zemlja. Oni su je gledali svijetlim očima, pa je postala ljepša. Nadahnule su ih duše, srca, gore, bregovi, ravnice, polja, potoci, rijeke i more naše. Sve su oni vidjeli i sve ih je zanosilo. I rekli su riječ. A ni jedan je od njih nije izustio utaman, lako, nego u znoju, jer je on srastao sa srcem. Od njega su ruke crne, tvrde i žuljave, a duša bijela, razdragana, gipka i prijemljiva. Topi zemlju, ali nosi radost, sreću, blagoslov, mir.

Mir! Kako je dirljiva ova riječ!

Pet vjekova dršće nad nama njihova sreća. Oni su je nosili. Kad su izdahli svoje duše, ona je klekla ponad njihovih grobova i sveudilj čeka na ljepši dan. Kad se približimo njihovim grobovima, ona, kao dijete, pruža ruke i moli, da je uzmemo i da je ponesemo u bijeli svijet. A mi smo slabi, mlitavi. Nemamo snage da kažemo ono, što su oni rekli. Naši pjesnici!

U različitim su krajevima zemlje njihove rake. Često zapušteni humci, nad nekojima raste trava i korov. Koliko ih ima u Dubrovniku, Dalmaciji, Bosni, Slavoniji i drugdje kod nas! Koliko ih ima u samome bijelom Zagrebu! Sigurno ste već bili tu na grobu Petra Preradovića, kojemu se ispunilo što je želio, kad je domovini pjevao:

»U tvom polju daj mu groba,
svojim cvijećem grob mu kiti!«

Tu na tom istome mjestu domovina svojim cvijećem kiti grob Augusta Šenoe, Augusta Harambašića, Ivana Trnskoga, Stanka Vraza, Ivana Mažuranića i tolikih drugih, a zaredamo li širom domovine, evo groba Antuna Nemčića u Križevcima, Luke Botića u Đakovu, Silvija Strahimira Kranjčevića u Sarajevu, Isidora Poljaka na Bijelome Brdu, Ivana Gundulića u Dubrovniku, Ive Vojnovića na Mihajlu (Dubrovnik). Grobovi pjesnika naših svuda su po domovini raštrkani. A ipak su se oni sastali, da sastave svoja srca, da od svih postane jedno veliko, gorljivo blistavo i zanosno. To je amanet. Hoće li ga tko sačuvati?

NADGROBNI SPOMENIK PETRA PRERADOVIĆA

Naša je baština zanos. Upalimo svijeću, metnimo je na vjetar i pogledajmo, hoće li se utrnuti. Ako se utrne, ne stupajmo na posvećeno tlo grobova, jer nijesmo dostojni da dirnemo prah, koji pokriva kosti, što su služile kao oklop gorde ljubavi za zemlju i narod. Ako li se ne utrne, pođimo, ali nemojmo plakati. »Pod sjenom čempresova i pod rakama, nad kojima se plače, zar je lakši san smrti?«

Smrt je bolji dio života. Grobovi su najrječitiji svjedoci. Treba ih znati, ali još više ih treba osjetiti. Mnogo ih ima i glasno govore. Od srca srcu. Oni su naši, i mi smo njihovi. Presadimo ih iz zemlje u svoju uspomenu. Tu neka žive vječno. Neka putuju s nama kao vječiti suputnici, da im bude lakše. I nama da bude bolje.

Tjelesa njihovih nema više. Što će im dakle grobovi? Neka ih zamijene naša srca! Da su nam uza nas! Vjerujmo im! Svi se oni slažu s najvećim:

»Rod bo samo, koj' si mrtve štuje,
na prošasti budućnost si snuje.«

JEDINAC BRANKO

NAPISALA JULIJANA RAKOŠ

Nekoliko tužnih godina već je prošlo. Kudagod se okrenem, sve me podsjeća na nj. Svuda se vide tragovi njegova rada, ali se ipak mnogo toga izmijenilo. Dvorište — ta njegova briga — opustjelo je. Nema više njegovih vrijednih ruku, koje su sve u njemu zasadile i uredile.

Sve je zapušteno. Ruža se osušila, a i čempres se suši, kao da žali za gospodarem svojim. Sjenica, njegovo djelo i njegovo omiljelo boravište, napuštena je i soba je njegova prazna. Čudno, kako su stvari dugotrajnije od svojih gospodara. Ormar njegov s knjigama i stvarima njegovim još je netaknut, pa izgleda, da ga je tek jučer prestao upotrebljavati...

Kuća mi je prazna bez njega... Bježim iz nje, kadgod mogu, jer me ova samoća ubija. Navikla na vječnu buku, smijeh i obijest djece svoje, kako da podnesem ovaj mrtvački mir i tišinu? I jedino preostalo dijete svoje morala sam poslati od sebe, da potraži lijeka, da se razonodi među tuđim ljudima. Ondje ne će misliti na našu tešku nesreću. Zar nije najveća nesreća izgubiti tri krasna cvijetka, troje zlatne svoje dječice u jeku mladosti?

Kad se približuje godišnjica smrti bilo kojega od njih, rastvaraju se rane srca moga i postaje mi nesnosno. I nehotice dolaze mi tada pred oči posljednji časovi njihovi. Hoću li još mnogo puta doživjeti te tužne godišnjice? Teško, jer ta žalost razara, uništava. Čudo je, da sam i tako dugo izdržala.

Sedam je godina prošlo, otkako živim u tuzi za svojom kćerkicom Ljerkom. Pet je godina prošlo, kako mi je nemila smrt ugrabila skromno djevojče — moju Zlaticu.

Grozna li sjećanja! Ona mi je govorila:

— Pazi se, mamice, moraš još za troje živjeti!

A druga poručuje:

— Čuvajte brata Branka i sestru Zdenku!

Pa i Branko, onako dobar, mio i blag, morao je podleći. Zalud liječenje i sve nastojanje.

— Ne koristi ništa — znao je reći. — Ta ja sam treći po redu, moram umrijeti.

Uvijek strpljiv radio je sve prema liječnikovu naputku, trzao se i mučio, ne bi li se sačuvao za svoje roditelje, jer je već shvaćao, što znači za roditelje izgubiti jedinca sina. Kako je samo sažalno gledao liječnika u sanatoriju, kad je brao cvijeće za svoga pokojnoga jedinca. Čime su onda bile zabavljene njegove misli? I plemenita duša, koja je za svakoga osjećala, koja je svakoga sažalijevala, morala je napustiti ovaj svijet.

Pogled na tuđu djecu ponajviše me sjeća moje nesreće. Kako su sretna, dok su malena. No koliko će ih odrasti, a koliko sreću naći? Ne će li mnogi roditelji zakukati kao i ja?

Pokojni mi je Branko uvijek govorio:

— Kad me više ne bude, sjećaj me se onakvoga, kakav sam bio kao maleno dijete, kad sam se svemu veselio i kad se nisam mogao nigdje smiriti.

Znao je pripovijedati, kako je bivao veseo, kad bi dobio odijelo kupljeno gotovo u dućanu, jer sam mu inače ja sama sve šivala. I drugih mnogih sitnica sjećao se iz svoga sretnoga djetinjstva.

Kako je samo djecu volio! Htio se žrtvovati za djecu i odgajati ih. Htio je biti narodni prosvjetitelj. Na domaku svoga cilja zgrabi ga grozna bolest i tako je morao pokopati sve svoje želje.

Kad se razbolio, vodila sam ga od specijaliste k specijalisti, od jednoga lječilišta u drugo. Nisam ga puštala sama. Strepila sam nad njim, a i on je mene volio više svega. Već je bolovao, pa je opet dolazio k meni u kuhinju, da bude uza me i da mi pomaže.

Jednoga dana prije posljednjega polaska u Beč zaželio je, da se malo prošeta. Prolazili smo ulicama grada zadubljeni svaki u svoje misli, dok ne dođosmo do naše prijašnje kuće, u kojoj je on proživio veći dio svoga djetinjstva. Ušli smo. Umalo ne zaplakasmo oboje sjećajući se

ZAGREB, ZRINJSKI TRG 16
Brzojavi: NAVIGAZION — Telefon 50-28

Najpovoljnije pruge:

Genova-Sjeverna Amerika: S|S „Roma“ 27. oktobra, M|S „Augustus“ 13. novembra, S|S „Roma“ 30. novembra, M/S „Augustus“ 29. decembra. — **Genova-Južna Amerika:** S|S „Duilio“ 12. novembra, S|S „Giulio Cesare“ 4. decembra, S|S „Duilio“ 5. januara 1932. — **Genova-Srednja Amerika-Južni Pacifik:** M|S „Virgilio“ 10. novembra, M|S „Orazio“ 10. decembra, — **Genova-Australija:** M|S „Romolo“ 1. decembra. — Genova-Brazil 11, Genova-Uruguay i Argentina samo 14 dana.

N. G. I. zastupa: Društvo „SITMAR“. Pruge iz Genove za **Egipat, Palestinu, Grčku i Carigrad.**

N. G. I. zastupa: Društvo „SAN MARCO“. Pruge: **Dva puta nedjeljno Venezia-Trieste-Split-Dubrovnik** i obratno. Dnevna pruga **Fiume-Ancona.** Četrnaestdnevna pruga **Venezia - Trieste-Ancona - Bari-Brindisi-Rodi-Leros-Smirna.**

ZASTUPSTVA U SVIM VEĆIM MJESTIMA JUGOSLAVIJE.

OVIĆ GOVORI RIGODOM BLAGOSLOVA
GA KAMENA NVE CRKVE U ŠIDU

ATSKOG

Zagrebu
nedeljak
iživi prijatelji.
age u Kar-
je kao
nerike, a
je dom po-
tiživili glavna
nisu Amerike.
avlja najbolje
kanaca i
o roman
žiratnu sve-
hvaje mnogo
je na po-
ni, ca«. U vri-
li 13. napisao
ai štampana
stvorio je
va, koja su
grobom se
ime »Kola

PROSLAVA 1500 GODIŠNJICE EFEŠKOG SABORA U JELSI NA HVARU

Među mnogim ovogodišnjim proslavama efeškog sabora spomena je vrijedna i ona, koju je proslavio 13. rujna dekanat staroga grada u Jelsi na otoku Hvaru. Slavlju je prisustvovao biskup mons. Miho Pušić sa kanonikom Dorotićem i 15 svećenika iz cijeloga dekanata. Sjatilo se više od 4.000 naroda. Zavjetna crkva Gospe od Zdravlja tom prigodom bila je proglašena »svetištem«. Preko svečanog staroslovenskog pontifikala propovjedao je o slavi i moći Bogorodice o. dr Metod Rudan, franjevac. I preuz. gosp. biskup oslovio je svoje vjernike dajući im vjerske pobude i nauke u ova teška vremena. Narod je bio ushićen, barjaci su lepršali nad glavama, a marijanske se pjesme dizale prema nebu.

VELIKA VJERSKA MANIFESTACIJA U ŠIDU

U 40. broju »Obitelji« donijeli smo dva nacrta nove crkve, koja će se sagraditi u Šidu. Danas evo donosimo dvije slike s veličanstvene proslave u Šidu, koja se održala 3. i 4. listopada prigodom svečanog blagoslova temeljnog kamena nove crkve. Slavlju je prisustvovao preuzv. gosp. dr. Antun Akšamović, biskup đakovački, a slavu su uzveličale različite priredbe, koje su za tu svečanost bile s mnogo ljubavi i pažnje pripravljene.

TEMELJNOGA KAMENA NOVE CRKVE U ŠIDU

BISKUP PUŠIĆ IDE U PROCESIJI PREMA GOSPINOJ CRKVI
prigodom proslave efeškoga koncila u Jelsi na Otoku Hvaru.

PROCESIJA IDE KROZ ŠTROSMAJEROVO ŠETALIŠTE

FRANJEVAC O. RUDAN PROPOVIJEDA PRED CRKVOM
Foto J. Gatin

BOŽJI SUD

NAPISALA ŠTEFA JURKIĆ

Umro je majstor — slavni majstor Anselmo! Bio je slavan slikar. Svojim radom ukrasivao je mnoge crkve. Stvarao je likove ugodnika Božjih i oživljavao biblijske zgode. Prirediše mu veličanstven sprovod, na grobu mu se sleže brdo vijenaca.

Na zemlji je dobro prošao majstor Anselmo, a sada treba da duša njegova dođe pred Božji sud!

U početku ne bijaše nikoga u prostoru, u koji bijaše stupila duša majstora Anselma. Čudnovato svijetlo ispunjavalo je taj prostor i izgledao je omeđen, a opet kao da je otvoren na sve strane. Domala — duša majstora Anselma spazi pokraj sebe divnog anđela, koji ju povede dalje. Koliko su išli, toga nije znala njegova duša, dok kao kroz maglu ne ugleda prijestolje i na prijestolju lik u bijeloj odjeći. Lik kao da je bio zastrt! Jedva je raspoznavao lice. Ali i to, što je vidio, bilo je takve krasote, da se duša majstora Anselma postidila i samoj sebi šapnula: »Ah, kako su jadne one moje slike Sina Božjega!« I dobro je pogodila duša Anselmova. Na prijestolju je Sin Božji, kojemu je Otac predao vlast suda!

Uz prijesto se pojavi sada drugi anđeo držeći knjigu i stane na lijevo. Uto spazi Anselmo još jednu spobodu: čovjeka u redovničkom odijelu. Bio je tako blagoga izgleda i isto se tako blago nasmiješio majstoru Anselmu, kojemu šapnu anđeo:

»To je Beato Angelico, on je vještak za tvoju struku.«

Slikareva se duša začudi! Zašto baš Beato Angelico, kao da ovdje nema boljih majstora? Uto započe da čita anđeo sa lijeve strane prijestolja. Čitao je redom sve grijehe majstora Anselma, sve nevjere i prestupke, koje on nije na zemlji dovoljno okajao. Na licu Božanskoga Suca, koje je samo kao kroz koprenu gledao majstor Anselmo, pojavi se uz izraz neizrecive blagosti i duboka ozbiljnost. »Nikada u životu ne vidjeh ovakvoga izraza,« uzdahne Anselmo, »pa kako ga mogoh naslikati?«

Anđeo s lijeva dovrši čitanje i zaklopi knjigu. Sada pristupi k prijestolju anđeo slikareve duše. U ruci je nosio samo tri nekakva tanka papira.

»Sada dolazi nabrajanje mojih djela, koja sam ja izveo u slavu Božju,« pomisli Anselmo i osjeti se nekako lagodnije.

Nato odvoji anđeo prvi papir. »Što je to?« pomisli Anselmo. Njegovo izvježbano oko prepozna odmah nekakvu prostu sliku na papiru, otiskanu strojem. Uz to je bila izblijedila i sva uprljana.

»Ovo bijaše jednoj siromašnoj djevojci jedina uspomena od pokojne majke. Dijete njezinih poslodavaca oderalo je u igri upravo Gospinu glavu. Ožalošćena, siromašna djevojka obrati se ovome slikaru. I on, na glasu majstor, videći djevojačku tugu toliko se ponizi i izradi nanovo lijepu Gospinu glavu na ovoj neukusnoj slici. Za to nije tražio nikakve naplate. Djevojka je bila tako sretna.«

I anđeo doda papir fra Angelicu u ruke. Onda odvoji drugi. Bijaše to papirić, na kojemu se jedva nešto raspoznavalo.

»Jednoj sirotnoj majci bilo je umrlo jedino dijete. Stanovala je u blizini slikareve radione. U svojoj tuzi pođe k njemu i zamoli ga, da joj naslika mrtvo dijete. Iako ga je zatekla usred njegova rada, ne promišljajući pošao je s njome. Naslikao je majci mrtvo dijete, iako je znao, da mu ona ne može dati nikakve nagrade.«

I taj ugužvani papirić doda anđeo Beatu Angelicu.

Majstor Anselmo samo se čudio. Zašto taj anđeo iznosi upravo ono, što nije nikada nikome pričao i čega se toliko stidio? U ruci anđela preosta još onaj treći papir. To je opet bila školska crtarija, koja je predstavljala običnu kitu proljetnoga cvijeća.

»Jedna je djevojka svršavala učiteljsku školu. Teško je čekala, da svrši, jer se morala da brine za troje male braće. Bijaše dobra učenica, ali nije umjela da crta. Zato je strahovala, da joj to ne pokvari svjedodžbu zrelosti. U velikoj svojoj brizi i nevolji obrati se ovome slikaru. Htijući pomoći toj siroti djevojci majstor se toliko ponizi, da joj je pomagao, da izradi ovaj crtež, a bez ikakove nagrade.«

Predavši i taj papir blagome redovniku anđeo slikareve duše ušuti.

»Valjda će sada na red moja djela, kojima uresih kuće Božje,« pomisli Anselmo. Prignute glave anđeo je i dalje šutio.

Zabrine se slikareva duša, dok odjednom ne ugleda jasnije lice Božanskoga Suca, s koga je prosijevala neizreciva blagost.

Zato se valjda i usudio majstor Anselmo da rekne:

»A moja druga djela?«

Ah, taj glas, koji sada začu duša Anselmova!

»Za njih si primio plaću na zemlji, sinko.« Još je vidio Anselmo, kako je Beato Angelico podigao glavu s onog ugužvanog papira i čuo je njegove riječi: »Dobro je radio,« a onda svega nestade i duša slikareva pade samo u sive dubine očistilišta.

Izvrsno jelo

koje zavoli svatko, tko ga je jednom okušao, svakako su „Jajnine“ (makaroni, spageti itd.). — Domaćice, iznenadite svoju obitelj s njima! Vidjet ćete, kako će im prijati, kad im zamirišu kod objeda na stolu. „Jajnine“ kupiš u svim boljim dućanima samo u vrećicama po 1/4 kg

KUHINJA

Juha od kestena. Četvrt kg kestena kuhaj, oguli i pasiraj. Načini od maslaca zapržak sa malo kosanog zelenog peršina, dodaj pasirane kestene te zalij juhom od telećih kosti i zelenja. Osoli, metni malo bibera, te serviraj sa kockama od žemlje, prepršenim na maslacu.

Kiseli kupus bez zaprška. Nareži na kockice komadić slanine isprži ih sa malo kosanog luka, dodaj crvene paprike, kiselo zelje, pa ga pirjani sa malo vode ili juhe. Kad je kupus mekan, zalij ga sa dva dcl dobrog vrhnja, u koje si umiješala žlicu vrhnja, te neka sve zajedno dobro prokuha.

Kotleti. Nareži kotlete zajedno sa kožicom, kao prst široko, malo ih pretuci, kožicu u razmaku od centimetra oštrim nožem prereži, naribaj meso, primiješaj biberom i soli. Zatim treba kotlete na malo vrele masti na obadvije strane ispeći tako, da masni kraj sa kožicom postane hrustav. Može se jesti sa kuhanim i sa sirovim kiselim kupusom.

Cvjetača sa parmezanom. Kuhaj cvjetaču u vreloj slanoj vodi. Kad je na pol mekana izvadi je, pusti da ohladi, i raskini u komadiće. Načini tijesto gusto kao za drobljenac iz četvrt litre brašna, mlijeka, soli i pet dkg ribanog parmezana. Zatim umoči komadiće cvjetače u tijesto i peci u vrlo vreloj masti. Pečene metni na zdjelu i pospi ribanim parmezanom. S. A.

KUĆANSTVO

Čišćenje četka. Četke za glavu, odijelo ili pokućtvo primaju brzo na sebe svu nečistoću onih predmeta, za koje služe. Brzo postanu masne i prašne. Ako ih peremo često u vodi, pokvari se politura i otpusti se drveno držalo, pa otpadaju čekinje. Prije čišćenja treba četke najprije počešljati gustim metalnim češljem, koji pobere prašinu i mast. Možemo ih čistiti benzinom, tako da krpicom umočenom u benzin peremo čekinje ili da čitavu četku držimo nekoliko minuta umočenu u benzinu i onda čistom krpom brišemo. Nekoji čiste četke tako, da ih dobro nataru ugrijanim brašnom, a onda stresaju. Treba paziti, da se kod stresanja ne luca čekinjama po tvrdom predmetu, jer se oštećuju. Kad četke postanu previše mekane, onda ih treba umočiti u rastopinu alauna da otvrdnu. Četke ne smijemo nigda spremiti na mjesto, gdje bi se zaprašile, a ako su malo vlažne, ne smiju ležati na čekinjama. Četke za zube moraju se poslije svake uporabe dobro isprati i pustiti da se isuše. Ne smiju se dugo pustiti u vodi.

Svileni papir jako je dobro sredstvo proti hladnim nogama. Svako jutro treba umotati stopala u bijeli svileni papir i oprezno navući čarape, pa noge ostanu cijeli dan tople. Treba paziti, da se papir ne namreška, jer će onda žuljati.

Čišćenje čipaka. Fine čipke treba prati mekanim sapunom u mlakoj vodi, u koju smo dodali nešto boraksa. Ne smijemo ih mnogo trljati, nego samo lagano mućkati u vodi, a isto tako i lagano ispirati. U posljednju vodu treba dodati nešto rastopljene želatine i plavila za rublje, ako hoćemo da su čipke bijele. Ako pak hoćemo, da su žućkaste, treba da ih isperemo u kavi ili čaju. Zatim ih po duljini prostremo na čisti ručnik i glačamo s naličja. Skupocjene antikne čipke bolje je da ne peremo u vodi, nego da ih držimo neko vrijeme u kemijski čistom benzinu, zatim isperemo opet u čistom benzinu: Tada rasprostremo među platno, koje će još i zadnju nečistoću upiti. To treba raditi po mogućnosti kod danjega svijetla, nikada kraj kakve vatre, jer se benzin lako upali. Kad su čipke potpuno suhe, mogu se s naličja premazati krpicom, koja je umočena u rastopljenu želatinu, a onda pričvrstiti gumbačnicama, da se osuše. Nikada se ne smiju skupocjene čipke glačati ugrijanim željezom.

Roditelji! *Pružite Vašoj djeci ugodnu i trajnu zabavu poklonivši im jedan*

»Kodatoy« *Projektor za uski film za obitelj i dom.* ***Kompletan aparat stoji Din 960·—,***

Posjetite bezobvezno ***KODAK, ZAGREB, Praška ul. 2*** *ili tražite ponudu od centrale, Zvonimirova ulica broj 2*

K I N O

JACKIE COOGAN BR. 2.

Kad čovjek neočekivano prisustvuje predstavi tonfilma »Skippy«, koji se sada prikazuje u mnogim kinematografima u Americi, mogao bi se u prvi čas okladiti, da onaj zanosni momčić s velikom kapom koso zabačenom preko ušiju, nije nitko drugi nego Jackie Coogan!

Ali samo brz i kratak račun dovoljan je da nas osvjedoči, da se očigledno radi o zabuni, jer Jackie, koji je prije dvanaest godina u filmu »The Kid« izgledao upravo tako, ne može još današnji dan glumiti četirigodišnjeg dječaka.

Pogled u program daje nam objašnjenje, jer u njemu čitamo, da to nije Jackie Coogan, nego njegov mali brat Robert, koji je nevjerojatno sličan Jackieu, kad mu je bilo 4 godine.

Zapanjujuća sličnost između oba brata postoji samo u spoljašnjem. Robert se u karakteru posve razlikuje od Jackia. Iako je i on vrlo bistar i najljubazniji mladi gentleman, ipak je neuporedivo djetinjastiji nego je bio njegov brat u istoj dobi.

Velika razlika u karakterima Roberta i Jackie Googana stvorena je u prvom redu različitim prilikama, u kojima su oni proveli svoje djetinjstvo.

Jackie je rastao kao dijete siromašnog artiste u bijednim hotelskim sobama ili u garderobama varijeteja. Zna se također, da je prosiačio na ulici i da ga je takvom jednom prilikom otkrio Charlie Chaplin, kad ga je Jackie molio milostinju.

Robert naprotiv zahvaljujući sreći i blagostanju, koju je porodici donio njegov stariji brat, došao je na svijet kao kakav princ u gospodskoj sobi raskošnog i velikog dvorca. Taj dvorac sastojao se ne manje nego od sedamnaest prostranih soba, a okruživao ga je prekrasan park s vlastitim bazenom za plivanje, s minijaturnim igralištem golfa, — uopće bio je posve udešen za igru i za sport, da si nešto ljepše i bolje ni u snovima ne bi mogao zamisliti ni najrazmaženiji dječak.

Jackievi drugovi u djetinjstvu bili su artisti, koji s neobično bistrim dječarcem nisu postupali kao s djetetom, nego kao s ravnopravnim vršnjakom. I tako Jackieu, kad je u dobi od četiri godine započeo filmovati, svijet šminke nije bio nov.

Robert nasuprot od prvog dana svoga života stajao je pod brižljivom skrbi školovane dojkinje i odgojiteljice, koja je sa strahom odstranjivala od njega sve ono, što bi mu moglo i najmanje škoditi. Posljedica je svega toga napokon ta, da je Robert sa svojih šest godina veći i jači, nego je Jackie bio sa devet.

Kad je ipak došlo do Robertovog filmskog debuta, osjećao se on kao da je premješten u posve novi i strani svijet i izgledao je u početku uplašen i zbunjen. Stoga je bilo potrebno, da se cijeli režijski štab udesi prema njegovom naivnom dječačkom gledanju na svijet. Ne može se Robertu, kao što je to bio slučaj sa Jackiem, objasniti scena kao kakvom odraslom glumcu i kazati mu, što i kako treba da radi, nego njega treba pustiti, da se upravo uživi u radnju.

Tako su mu kazali, da Penny-a, maleno pseto, koje je u filmu »Skippy« Robertov partner i od njega se on mora u jednoj sceni rastajati u suzama, zaista odvodi živoder da ga ubije. Tek na to je Robert počeo iskreno jecati i zapomagati, kao što je bilo potrebno za snimanje.

Mnogo je truda upotrebljeno, da Roberta sklone na to da prilikom snimanja tuče jednog drugog malog glumca, Jackiea Searla, kako je to rukopis zahtijevao, jer je s njim veoma sprijateljen.

»Zašto da tučem Jackiea?« protestirao je on, »kad je on moj prijatelj i ja ga volim?«

Snimanja su radi Robertove neposlušnosti neprestano morali odgađati. Režiser je bio u najvećoj neprilici što da radi, dok od Robertove majke nije saznao, da postoji jedna riječ, koju Robert iz nepoznatih razloga smatra najvećom uvredom i uvijek ga oslobađa njegovog običnog smilovanja. Robert naime ne podnosi, da ga netko naziva »pijetlićem«. Njegov partner bio je dakle upućen na to, da tu riječ kaže Robertu po mogućnosti što grubljim i ironičnijim tonom. Tako se i dogodilo. Robert je zastao jedan čas, zagledao se u svog prijatelja s izrazom bezgraničnog razočaranja, zgrčio je svoje male pesnice i rekao: »Jackie, kad me netko drugi tako uvrijedi, tučem ga, dok ne padne, ali tebi ću oprostiti!«

Kako vidimo, režiseru nije lako s Robertom Cooganom. Ali prirođena i besprimjerna osjećajnost ovog djeteta djeluju u filmu tako neodoljivo, da se ovaj veliki trud bogato naplaćuje.

RAZNE KOŽNE BOLESTI

kao osipe, prištiće, te uslijed vlage ili znoja izjedenu kožu liječi uspješno kod djece i odraslih poznata mast

BABYMIRA-CREME

Svaka kutija providena je sa zaštitnim znakom i imenom „Babymira-Creme". Dobiva se u ljekarnama ili kod proizvoditelja uz cijenu od Din 10— po kutiji.

Ljekarna „Prinjskomu" H. Brodjovln, naslj. J. SALOPEK, Zagreb, Zrinjski trg broj 20

O UREĐAJU NAŠEGA STANA

NAPISALA IVKA MARUŠIĆ

Današnje je vrijeme tako puno promjena i novih utjecaja, da se mijenja sve, počam od temelja i građevnog materijala novih palača, pa do haljina, odgoja mladeži, škola, načina hranjenja, običaja i pravopisa. Zato se ne smijemo čuditi, ako se i naši domovi, stanovi, kuće i naš život među tim zidovima prilagođuje novom životu. Kad već živimo u današnje vrijeme, koje je možda manje poetično i manje mirno od vremena naših baka i djedova, ali je i puno više života, od svih dosadašnjih epoha, potrebno je, da otvorenim očima gledamo sve, što se oko nas zbiva, i da prihvatimo sve ono novo, korisno, praktično i lijepo, što se u do sada nepoznatim oblicima pojavljuje. Potrebno je, da kritičnim duhom prihvatimo od svega ono, što smatramo da je vrijedno, a da odbacimo ono, što se pod svaku cijenu hoće da prikaže u novom obliku, a nema za to nikakva povoda

Stan i kuća bili su uvijek ugodno sklonište pred nepravdama i nevoljama života. Novo vrijeme i njegove potrebe stvorile su nažalost i t. zv. nebodere, ogromne zgrade, u kojima više stotina, pače i tisuća ljudi stanuje natrpano jedno uz drugo u mračnim dvorištima bez zraka, i sa vječitim svađama i trzavicama među stanarima. Takvi su stanovi nezdravi, bez sunca i bez radosti. U velikim stambenim zgradama nastojali su to postići golemim naslonima divana, velikom množinom fotografija i slika u pozlaćenim okvirima, figurama iz gipsa, suhim cvijećem i drugim »ukrasima«. Kroz šarene prozore prodiralo je u takve »otmjene« stanove malo svijetla. Podove je pokrivala množina sagova, krzna i prostirača. Teško pokućstvo stajalo je svagdje okolo. Središte nesamo aristokratskoga, nego i građanskoga stana bio je salon, u koji nisu smjeli zalaziti članovi porodice, osobito djeca, jer se taj salon morao sjajiti pred gostima. Sve je bilo puno karniša, konzola, stupova i stupića, gdje su se prašina i bakterije u masama skupljale. Ali na prozorima i vratima visjele su teške zavjese, pa se ta prašina nije mogla lako vidjeti. Baršun, brokat, gobelin, katkada pravi, a često u jeftinoj imitaciji bio je posvuda. Ali da te tkanine ne izblijede, još su više zastirali prozore i stavljali prevlake na pokućstvo.

ELEGANTNA SOBA U STILU OSAMDESETIH GODINA

Teško je bilo u takvom stanu uzdržati čistoću. Teško je bilo domaćici i njezinoj pomoćnici, a još teže djeci.

Takvih se stanova u otmjenim kućama danas već rijetko nalazi, ali je nažalost ukus »viših staleža« sedamdesetih i osamdesetih godina prošloga stolješa prodro među građanski i radnički stalež, koji je teško iskorijeniti. Još uvijek nalazimo u »boljim« kućama salon, koji se čuva samo za goste, a radi njega se često moraju stanari skučivati u malom prostoru. Još uvijek zastiru teški zastori prozore i spriječavaju da sunce otkrije prašinu na natrpanom pokućstvu, što domaćica uz najbolju volju nikako ne dospije da drži uvijek u redu. I sada ima stanova, koji izgledaju kao spremišta raznih uspomena i darova za rođendan, Božić i svadbu i neukusne zbirke jeftinih bazarskih »umjetnina«.

Tako je opet glavna svrha stana promašena. U mučnoj životnoj borbi naših dana, u gradskoj žurbi i kinematografskoj brzini raznih utisaka i doživljaja, koji razdražuju naše živce, ima razborito i prikladno uređen stan neopisivo veliku zadaću. Stan mora da bude otok mira, odmora i harmonije. Za razliku od kaosa dnevnoga života, treba da bude naš stan harmonična i skladna okolina, koju smo sami stvorili. Punim pravom izuva Japanac cipele, kad ulazi u svoj dom. A Englezi imaju običaj, kad se uveče vrate iz tvornice ili ureda, da se presvlače u kućno odijelo, da ih ni odijelo više ne sjeća na ono, što je prošlo i da se posve mogu uživiti u svoj dom i svoju porodicu. I naš je stan takvo večernje odijelo, u koje se mi preodijevamo, kad se vratimo sa posla kući. Tu se skupljaju svi članovi porodice, s kojima ne stojimo u egoističnim poslovnim i službenim vezama, kao sa drugim osobama vani, tu se javljaju čuvstva i misli, koja se u borbi i natjecanju za svagdanji kruh nisu mogla pojaviti. U stanu dobivaju djeca prve temeljne i sudbonosne utiske. Tu se postavljaju temelji karakteru, sudbini i raznim duševnim stanjima. Čitav svijet leži između djece, koja su odrasla u tijesnim gradskim stanovima, mračnim dvorištima i suterenima, okružena ropotarijama, čoporom neodgojene djece, bolesnicima, gamadi i gnjilоćom i djece, koja žive u prostranim, mirnim i sunčanim kućama na periferiji gradskoj ili u selu. Svakome mora biti jasno od kakve je sudbonosne važnosti za djecu stan, u kojemu

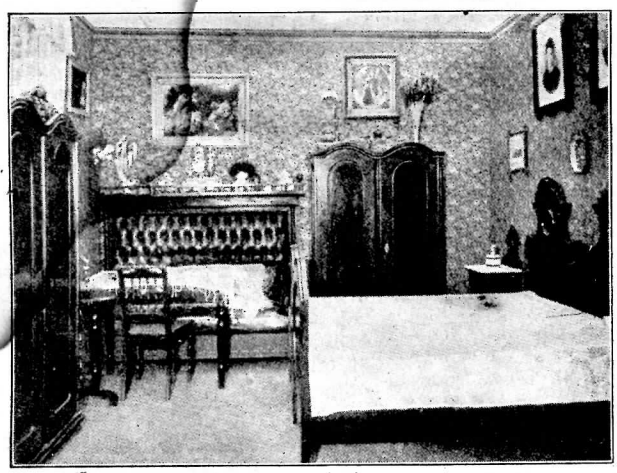

SPAVAĆA SOBA IZ XIX. VIJEKA

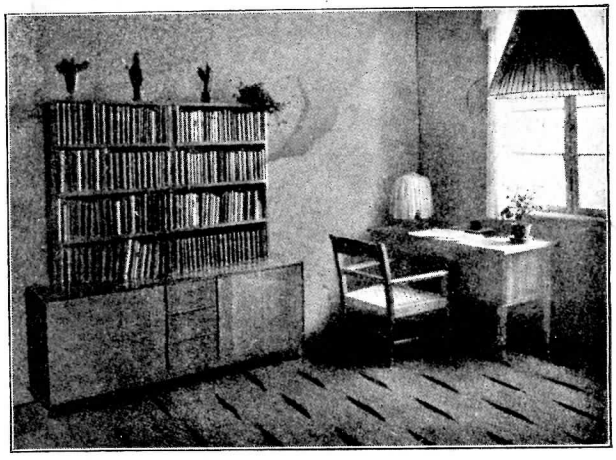

UGAO RADNE SOBE

živu. Svaki stan ima svoju vlastitu čarobnu moć, kojom djeluje na svoje stanovnike.

Polagano, posve polagano izgrađuje se naš stambeni mentalitet, a da mnogi i ne znaju za to. Mi postepeno učimo, da ne daje karakter stanu veličina i množina stvari, nego njihov raspored, proporcija i što je glavno njihova prikladnost i razborita upotreba. Mi smo otkrili, da je u prijašnjim sobama i kuhinjama bilo sve tako postavljeno, da smo bili prisiljeni ugibati se i obilaziti oko tih stvari bez razloga. Da nam je namještaj više smetao u radu, nego što nam je bio koristan, da je svagdje bilo previše prašine, uglova i kutova. Mi smo otkrili napokon, da su domaćice bile zapravo ropkinje kućanstva. Sa dvanaest-satnim dnevnim radom imale su premalo prilike da se razviju u pomoćnice, saradnice i dobre družice svojih muževa. Svaki stan može da bude privatni sanatorij čitave porodice i sklonište pred bolestima tijela i duše. Svima nam mora biti jasno, da je stan u prvom redu za nas i našu porodicu, a ne za posjete.

Mi sad istom počinjemo učiti, kako treba stanovati.

Sve je oko nas svjetlije i veselije. Pokućstvo je laganije, svjetlije, niže. Prozori su širi. Nema nepotrebnih zastora. Rad je mnogo jednostavniji.

I radi toga vidimo, kako ljudi danas grade kuće i stanove u prirodi i zelenilu gradskih predgrađa. Tamo imaju dosta svijetla, zraka, mira i što manje trvenja sa susjedima. U tom se pravcu danas mnogi gradovi razvijaju. Ipak ima ljudi, koji iz nužde ili vlastite pobude vole stanovati u velikim stambenim zgradama u središtu grada. Ljudske su naravi, hvala Bogu, različite, zato su različite i njihove želje i težnje. A svaka narav može da nađe mogućnost, kako će stvoriti dom i okolinu, koja njoj odgovara.

Glavno je, da nam bude jasno, kako stan mora biti izvor našega zdravlja i radosti u životu. Mjesto, u kojemu se u svakom kutiću ugodno osjećamo, koji odgovara našim potrebama, a ne mrtvim konvencionalnostima. Mjesto, koje mi volimo i gdje uvijek nađemo odmora, kad se umorni vraćamo s posla.

S P O R T

Utakmice za državno prvenstvo. Nogometne utakmice za državno prvenstvo nastavljene su u nedjelju 18. listopada. U Šapcu su igrali Mačva—SAŠK (Sarajevo), utakmica je završena s rezultatom 2 : 4. U Splitu su igrali Hajduk—Concordia (Zagreb), utakmica je završila s rezultatom 3 : 0. U Zagrebu su igrali Građanski—BSK (Beograd), utakmica je završila sa 1 : 2. — Iza gornjih utakmica tablica za državno prvenstvo izgleda ovako:

BSK	5	5	0	0	15: 2	10
Građanski	5	3	5	5	6: 4	7
Hajduk	5	2	2	1	8: 7	6
Concordia	5	2	0	3	12:10	4
SAŠK	5	1	0	4	6:15	2
Mačva	5	0	1	4	5:14	1

MAJKA I DIJETE

PREHRANA DJETETA U PRVOJ GODINI.

U našim krajevima naročito na ladanju doje gotovo isključivo majke same svoju djecu na prsima. No radnicama po tvornicama i u većim mjestima ženama, koje vrše svoje zvanje po uredima, dućanima i prodavaonama, jeste djelomice ili gotovo sasvim onemogućeno, da same doje svoju djecu. Kod nas je, Bogu hvala, samo mali procenat žena, koje fizički ne mogu ili zbog bolesti ne smiju da doje djeteta.

Općenito je poznato, da je za dijete najbolje majčino mlijeko. Ono je dojenčetu najzdravija, najbolja, najjeftinija, najpraktičnija, najjednostavnija i najsigurnija hrana. Svaku drugu hranu, bilo to kravlje li koje drugo mlijeko, bilo kakovo brašno ili surogat, zovemo umjetnom hranom dojenčeta. Potrebno je, da se načelno zna, zašto i koliku ima prednost žensko mlijeko za prehranu djeteta pred svim drugim hranama.

Po svojem je sastavu majčinom mlijeku najsličnije mlijeko magarice, no ono se teško nabavlja, pa ne dolazi praktički u obzir kod prehrane djece. Najviše se umjetno prehranjuju djeca kravljim mlijekom, pa ćemo majčino mlijeko s njim usporediti.

Kad sisanjem majčino mlijeko dođe u želudac, djelomice se rastrava pomoću fermenata (tvari, koje probavljaju hranu) u surutku, a djelomice se pretvara u sitne pahuljice kaseina, ugruša se. Surutka prelazi odmah u crijeva, a pahuljice se, dosta brzo, dalje rastvaraju i probavljaju, pa najkasnije za 1½ do 2 sata pređu u crijeva tako, da je želudac nakon dva sata prazan. Kravlje se mlijeko u želucu isto tako probavlja, samo što se ono ugruša u velike (5 do 6 puta veće) pahuljice i grudice, pa je zbog toga daljnje rastvaranje, bolje reći probavljanje kravljeg mlijeka znatno polaganije i teže. Nadođe li, prije nego se te siraste mase probave, druga porcija mlijeka u želudac, rasprostrani se ona između stijenka želuca, koje izlučuju probavne sokove i fermente, i ugrušanog mlijeka. Time taj novi obrok mlijeka veže sokove uza se i tako sprečava, da se ono prijašnje ugrušano mlijeko ne može dalje valjano probavljati. Kod majčinog se mlijeka to ne događa, pa je probava znatno lakša i prije gotova, a kod prehrane s kravljim mlijekom je probava polaganija tako, da se želudac tek nakon tri sata ili još kasnije isprazni.

U crijevima je probava mlijeka kao i kod odraslih bez većih poteškoća. Vrijedno je spomenuti, da djeca hranjena kravljim mlijekom imaju tvrdu tešku stolicu, pa su često zatvorena, što je kod djece na prsima velika rijetkost.

Kao što životinje sisavci isključivo doje svoje nejako potomstvo, tako je i kod čovjeka majci po prirodi dana sveta dužnost, da sama doji svoje čedo. Iako mlijeko krave, magarice ili koze ima nekih sličnosti sa ženskim mlijekom, ipak je razlika između životinjskog i ženskog mlijeka u najvažnijim sastavinama, u bjelančevini, sladoru, masti i solima po kakvoći, a pogotovo po količini vrlo velika. Zato je teško usprkos točnoga kemičkoga i kvalitativnoga poznavanja jednog i drugog mlijeka sastaviti iz kravljeg mlijeka razređenjem ili dodavanjem pojedinih sastavina mlijeko slično majčinom. A uopće je poznato, da svako sisanče najbolje napreduje uz mlijeko iste vrste to jest uz majčino mlijeko. Pri tom dobiva dojenče iz mlijeka korisne i zaštitne tvari, koje samo njemu mogu da koriste, dok mu slične tvari iz kravljega mlijeka ne koriste. Tako dijete na prsima dobiva s mlijekom nesamo nepatvorenu prostu od zaraznih klica i bakterija, nego i zaštitne tvari protiv difterije i tifusa, pa je protiv tih bolesti za vrijeme sisanja prilično osigurano. Sa dojenjem na prsima dijete ne može previše posisati, da bi si prenatrpalo probavne organe, jer se sa samim sisanjem prilično umori i tako si primitak hrane regulira, dok se to kod prehrane sa bočicom često događa, pa nastupaju poremećenja zdravlja.

Poremećenja zdravlja kod djece na bočicu (sa kravljim mlijekom) bilo zbog prenatrpavanja želuca, bilo šta više zbog sasvim drukčije sastavine i teže probavljivosti kravljega mlijeka dovode do najčešćih i najtežih poremećenja i pomora djece u prvoj godini života. Statistike su pokazale, da u prvoj godini djeca umjetno hranjena dva do triput više pomiru, nego djeca na majčinim prsima. Djeca na prsima bezuvjetno bolje napreduju nego ona hranjena kravljim mlijekom; ova prva dobivaju više i brže na vagi, dobivaju jače mišice i kosti, a i na rahitisu rjeđe obole.

Majke pak dojeći djecu imaju tu korist, da im se sa podražajem dojenja krepko steže materica, pa ih to čuva od naknadnih neugodnih krvarenja u babinjama, a drugo im se materica i ostali donji organi brže vraćaju u prijašnje normalno stanje. Doklegod ima majka čedo na prsima, prilično je sigurna, da ne će tako lako ponovno zanijeti, pa tako njezin organizam ima višeput i preko godinu dana vremena, da se odmara od zanošenja. Jedan je njemački učenjak ustanovio i to, da žene, koje su svoju djecu dojile, mnogo rjeđe obole na raku prsiju i materice, nego druge žene.

Iz ovoga prikaza vidimo, kako je velika prednost za majku a pogotovo za dijete, ako se hrani majčinim mlijekom.

Dr Ivo Koprić.

ŠIRITE „OBITELJ„

KAZALIŠTE

»MICHELINE«

Nedavnu zagrebačku premijeru »Micheline« napisao je francuski komediograf Etienne Rey, koji je dosad u društvu drugih dramaturga napisao lijepi niz kazališnih komada. No on je sigurno mnogo bolji kao kazališni kritičar nego kao pisac kazališnih komada. Jer ni ovo najnovije njegovo djelo »Micheline« nije ništa osobita: tipična pariška salonska komedija, kakvih postoji na tucete. — U nekom hotelu u Blumenwaldu u Švicarskoj došla je na odmor gđa Sorbier sa svojom mladom i lijepom nećakinjom Micheline. Tu se slučajno nalazi i pariški slikar Jacques Peyrieres, koji je jednom portretirajući Micheline probudio u njoj ljubav, no on, prevejani ženskar, ne vodi o djevojkama računa, jer se interesuje jedino za udate gospođe. Na nagovor svoje tetke Micheline hoće da se malo poigra sa Jacquesom i pripovijeda, kako je već udata i to za gosp. Rafaela Domaze, slavnog muzičara. R. Demaze doista postoji, ali ne kao slavan muzičar nego kao dobroćudni provincijski notar iz Nantesa i kao zaručnik Michelinine tetke gospođe Sorbier. A da komedija bude potpuna, eto ti bane u Blumenwald sam Rafael Demaze. I mora jadnik da glumi nemoguće uloge, iz kojih se rađaju komične situacije. Na koncu se ipak sve dobro svrši: Micheline osvoji Jacquesa, a Rafael Demaze se vraća k svojoj gospodi Sorbier. — Sve se dakle bazira na otrcanom motivu »zamijenjene uloge«; no ovoga je puta upravo taj otrcani motiv najuspjelije oživio na pozornici, jer ga je iznio prirođenom duhovitošću August Cilić. Naslovnu ulogu ove kratke komedije igrala je mlada glumica Nadja Grahor nastupivši po prvi put u ovako dugoj i važnoj ulozi. Moraju se stoga mnogi nedostatci da pregledaju. Nadja Grahor mogla bi se razviti u dobru glumačku silu, ako bude znala odbaciti prisiljenost i naučenu namještenost, a uživjeti se još dublje u svoju ulogu i izvoditi je spontano, onako kako ona zahtijeva, bez obzira na publiku.

»IVA I TONČIĆ«

Dramu »Iva i Tončić« nisu izveli profesionalni kazališni glumci, nego kazališni dobrovoljci. A i taj komad nije napisao kakav renomirani dramaturg nego učiteljica gđa Mila Mihaljević. Na zagrebačku pozornicu došao je preko prvog natječaja Matice Hrvatskih Kazališnih Dobrovoljaca. Dosad su Kazališni dobrovoljci iznosili igrokaze iz zaboravljene naše dramatike, a ove godine raspisaše prvi natječaj za pučku glumu (koji će obnavljati svake godine) i tako dođoše do lijepog broja originalnih kazališnih komada iz suvremenog života, od kojih je evo prvu nagradu dobila drama u četiri čina »Ivo i Tončić«... Bila mala Iva, lijepa i dobra kao anđeo, sirota u sirote majke. A u susjednom selu bio lijepi i dobri Tončić, također puka sirotinja. I, kako to obično biva, zavoliše se. No naravno, takva stvar ne smije da ide tako glatko, jer kad bi se odmah vjenčali, bila bi gotova priča. Treba dakle da bude još tu u selu jedan ružni i stari čovjek, koji je vrlo bogat (pravi gavan!) i koji je — eto — također zavolio malu Ivu, iako svak vidi, da je to sasvim bedasta stvar i da ga Iva ne će. Pa naravno, nije ga ni htjela. Elem, nema druge nego da Tončić pođe u Ameriku, pa da nagrne dolara, pa da vidiš, kako onda ide sve ko po loju. I pošao Tončić, a jadnica Iva pošla u grad da služi i zarađuje novac za isplatu teških dugova seoskom gavanu. U selu se o njoj svašta govori, proti njoj se rovari čak i kod Tončića i sva velika sreća pođe niz vodu. No šteta pustiti da to tako pođe. Pa treba da se još i Tončić povrati, pa i da uvidi, kako je njegova Iva bila njemu uvijek vjerna i odana i kako je sve ostalo, sve ono zlo, sva tuga i nevolja — bila sama laž... I na koncu: mladi se uzeli. A bit će i bogati, jer je Tončić donio dolara, da ih može s obje ruke na pune pregršti bacati po dvorištu (kao što jadnik i radi u jednom patetičnom zanosu zaboravljajući, kako se teško skuca dolar i kako je to prilično nerazborita stvar u općoj današnjoj — krizi)... I publika bi bila sretna i presretna, da onoj blaženoj Ivi nije na koncu palo na um da kaže, da ona ne uzima Tončića iz ljubavi nego eto da ne ostane usidjelica. (Tončić se naime mnogo promijenio i nije više onaj prijašnji Tončić). — Čitava je stvar prilično naivna, i po sadržaju i po radnji. Vidi se očito nepoznavanje pozornice. Čudnovato, da se nije našlo boljih stvari u Matičinu natječaju! Valjda će naredne godine donijeti boljih plodova. Glumci su se temeljito pripremili i savjesno vježbali te svi odreda zaslužuju pohvalu. Ono nekoliko vrijednih i živih momenata iznijeli su s mnogo smisla i ljubavi.

L. P.

SVEGA POMALO

Otkada ljudi briju bradu i brkove? Ne postoje povijesni zapisci, kad su ljudi počeli da briju bradu i brkove. Sigurno je, da se pračovjek nije brijao, pa su svi muškarci u ono doba nosili dugačku bradu i brkove kao i dugačke kose. Ali se stari Egipćani već pred 5.000 godina briju. Oni su nosili malu bradicu u vrh, dok su ostali dio lica brijali. Faraoni su obično nosili dugu bradu. Do 300. godine prije Isusa Rimljani se nisu brijali, ali tada je došao prvi brijač sa Sicilije i otad se ubrzo raširio običaj brijanja brkova, brade pa čak i glave.

Oporuka jednoga novinara. Dne 20. rujna o. g. navršilo se 100 godina, kako je svoj novinarski rad kao 17-godišnji mladić započeo francuski novinar Ljudevit Venillot, koji je 44 godine neumorno vodio borbu svojim perom za istinu i pravdu. Pred smrt napisao je ovu poruku: »Stavite mi uz bok pero i raspetoga Krista na moje čelo, a do nogu mi metnite Evanđelje, pa zatvorite u miru moju mrtvačku škrinju. A iza posljednje molitve zasadite križ na moj grob. I ako budete htjeli, metnite mi nadgrobni kamen, a na nj napišite samo ovo nekoliko riječi: V j e r o v a o s a m i z a t o s a d a v i d i m! I neka se smiri mržnja proti meni, ne osvećujte se za mene, jer sam zadovoljan pobjednik, jer sam vojevao dobar boj. A oni bojažljivci, koji sebi oštre zube na meni, neka to rade i dalje. Pustite ih. Moj je život bio pun slatkoće, jer je ljubav nebeska dopustila, da je na suhom kamenu izrasla mahovina i da se iz grižnje savjesti rodilo pokajanje. U mom je teškom boju vjera jačala nesigurno srce. Moj je život bio sretan, jer sam uvijek ljubio. Bio sam cijeloga života grješnik, ali hvala Božjoj ljubavi, umirio sam savjest pa umirem jak duhom i spreman na pokajanje. Uzdam se u Isusa Krista. Ovdje se na zemlji nisam nikada stidio njegovih zapovijedi, zato se ni on ne će stidjeti mene na dan suda pred Ocem svojim.«

Dvije goleme automobilske ceste gradit će se u Americi: jedna na sjeveru, druga na jugu. Obje će spajati Atlantski s Tihim Oceanom. Sjeverna će biti duga 5.390 km, a južna 4.500 km. Svaka će biti široka 75 m i razdijeljena uzduž u 4 dijela: prvi i četvrti dio bit će određen za brze automobile, a srednja dva za autobuse i teretne automobile. Nigdje preko tih cesta ne će ići nikakvi putovi, nigdje se ne će križati s drugim cestama ili željezničkim prugama, nego će ići ili iznad njih ili ispod njih. Ceste će dakako biti asfaltirane te će sjeverna stajati 2 i po miljarde dolara (140 miljardi dinara), a južna 2.1 miljarde dolara (117 miljardi dinara).

Međunarodni novinarski sud osnovan je po zaključku lanjskoga berlinskoga zasijedanja Međunarodne novinarske federacije. Taj se međunarodni novinarski sud sastao 12. listopada o. g. prvi put u nizozemskom gradu Haagu, gdje će imati svoje stalno sjedište. Jedan nizozemski milijunaš ustanovio je velikom svotom fond, iz kojega će se taj Međunarodni novinarski sud finansirati. Članovi tog suda jesu Nizozemac Loder, Švicar Wettstein, Francuz Bourdon (glavni urednik »Figara), Nijemac Feder (glavni urednik »Berliner Tagblatt-a«), Danac Clemenseu i Čeh Zmaykal (gl. urednik »Našinca«, prijatelj naše »Obitelji«). Na svečanoj prvoj sjednici tog Međunarodnog novinarskog suda bili su muž nizozemske kraljice princ Đuro, nizozemski ministar vanjskih posala i drugi odličnici. Predsjednikom je izabran Nizozemac dr Loder, starac od 80 godina, koji je bio prvi predsjednik haaškoga Mirovnoga suda.

ZADRUŽNA PUČKA ŠTEDIONICA

k. z. u ZAGREBU

TRG KRALJA TOMISLAVA 21.

prima uloške i daje zajmove uz najpovoljnije uvjete

Prijestolje njemačkoga cara darovano stolnoj crkvi sv. Vojćeha u Gnjeznu. U gradu Poznanju u Poljskoj, koji je potpadao prije svjetskoga rata pod Njemačku i gdje su Nijemci veoma ugnjetavali Poljake, dao je sebi njemački car sagraditi krasan dvor, a u njemu je u velikoj dvorani za primanje dao postaviti krasno prijestolje, izrađeno u bizantinsko-romanskom stilu iz bijeloga kararskoga mramora. To je prijestolje teško 90 metričkih centi. Sad je predsjednik poljske republike Mošicki to prijestolje poklonio stolnoj crkvi u Gnjeznu, u kojoj je grob sv. Vojćeha, da ondje služi kao prijestolje poljskom nadbiskupu-primasu, kad ondje služi službu Božju.

Postanak naušnica. Jedna arapska priča tvrdi, da Ibrahim (Abraham) nije imao djece sa Sarom, kao što je to opisano u Starom Zavjetu. Stoga mu Sara dade svoju robinju Hagaru, ne bi li njen muž od nje dobio potomstva. Hagara rodi Ibrahimu Smaila (Ismaela), ali zatim rodi i Sara Isaka. Zakonita žena Sara postane ljubomorna na svoju inoču i jednoč se u ljutini zakune, da ne će prije mirovati, dok ne umoči svoje ruke u krv Hagarinu. Ibrahim čuvši tu kletvu probuši Hagari uho i pusti malo krvi, da Sara omasti ruku, a Hagari opet da ublaži bol, utakne u uho prekrasan prsten. Od toga doba nose žene naušnice u ušima.

Radio-rat između Estonije i Italije. I takvih ratova eto ima. Estonskoj je radio-stanici u Revalu međunarodnim dogovorom određena dužina vala 296 metara. No na toj dužini daje svoje emisije stanica u Turinu, pa premda je Estonija protestirala u Rimu protiv toga, turinska stanica daje i dalje emisije na tom valu, pa time smeta emisijama ravelske stanice. Za uzvrat uzela je sada radio-stanica u Revalu dužinu vala 501 m, na kojoj daje svoje emisije radio-stanica u Milanu. Time ravelska stanica čini velike smetnje emisijama milanske stanice, te će u tom ustrajati, dok Talijani ne provedu kod turinske stanice, da uzme drugu dužinu vala. Dakle pravi rat! Ne daj Bog gorega!

U BURI I OLUJI

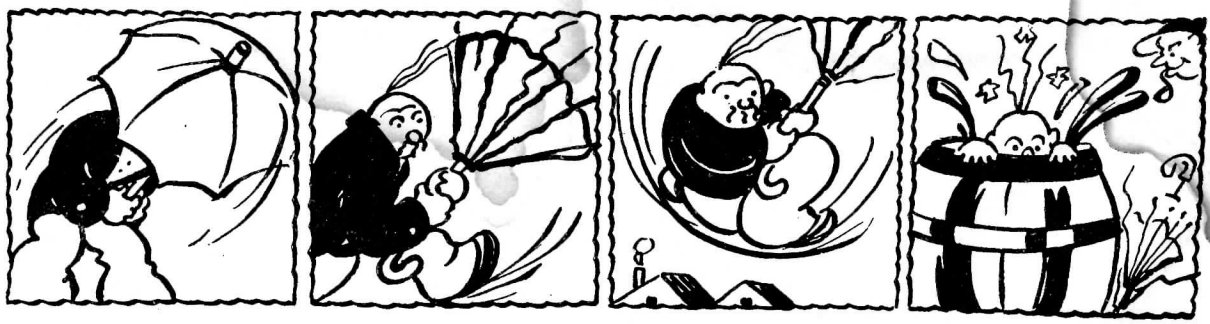

Vani vjetar zviždi,
zavija i huji
i sve se kovitlja
u bijesnoj oluji.

S kišobranom svojim
naš čika koraca,
a vjetar ga ljuti
amo tamo baca.

Dogodi se tako
našemu junaku,
da ga vjetar bijesni
odnio po zraku.

I na koncu konca
naš se čika mali
iz visine silne
u burence svali...

M O D A

HALJINE I KAPUTI ZA NOVU ŽENSKU MODU

FRIZURA PO NAJNOVIJOJ MODI.

Većina modernih malih šeširа zahtijeva, da kosa okružuje lice i da proviruje ispod šešira. Kosa se sada nosi nešto dulja, ali su zato i frizure kompliciranije. Tu ima raznih uvojaka i kovrčica, koje su u skladu sa perjem na šeširima. Mnoge čitateljice sigurno žele, da se same upute u kovrčanje kose, što je isprva dosta mučan posao, ali kad se steče malo prakse, onda ne zadaje nikakvih poteškoća.

Najprije treba prirediti kose tako, da se mogu pojedini uvojci omotati oko ugrijana željeza, kako prikazuje slika A. Željezo ne smije biti pretanko. Zatim treba pustiti, da se vitice dobro ohlade, a onda se češljaju po duljini. Slika I. pokazuje, kako treba prirediti kosu za onduliranje, a slika II. kako izgleda glava prije nego se vitice raščešljaju.

Kad je kosa dobro raščešljana i razdjelak označen, onda treba dotjerivati pojedine uvojke. Na zatiljku se uhvati željezom okrajke kose i umotava prema vani, kako pokazuje slika B. Zatim treba kefati kosu preko prsta, ili olovke ili posebnog štapića, koji se dobije u svim većim radnjama. (Slika C).

Ova je frizura uistinu dražesna, ali joj se mora prigovoriti, da nije dosta solidna i da zahtijeva mnogo vremena.

M.

ZAGONETKA

Križaljka

Sastavio *Rudolf Gruden*, Karlovac

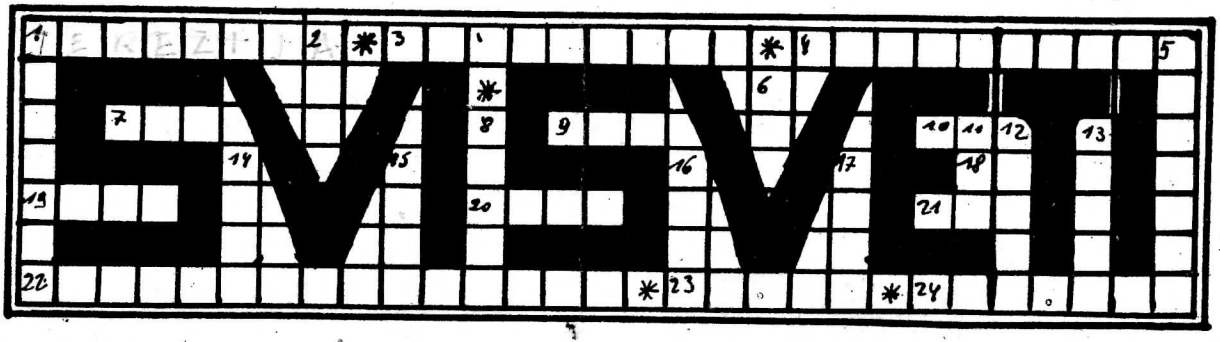

Vodoravno: 1. Svetica (zaštitnica grada Pariza). 3. Svetac (ubijen od poljskog kralja Boleslava). 4. Svetica (kraljica portugalska). 7. i 9. Svetac (papa). 10. Svetac (na slici prikazan sa psom). 19. Svetac (biskup Bamberški). 20. i 18. Svetac (djeca ga najviše ljube). 21. Apostol (bez a). 22. Poznati svetac (djeci). 23. Zaručnik B. D. M. 24. Svetica (kraljica njemačka).

Okomito: 1. Dva sveca: jedan je rodom Irac, a drugi je apostol. 2. Majka B. D. M. 5. Svetac (papa, ak.). 8. Svetac (mučenik za vrijeme cara Julijana Odmetnika; dr.). 12. Svetac (danski kralj). 13. Slavenski apostol. 14. i 6. Evenđelist. 15. Svetac (učenik apostola Pavla). 16. Poznati svetac (bez a). 17. Svetac (brat sv. Hijacinta).

Odgonetku treba poslati na uredništvo „Obitelji" najkasnije do 12. studenoga. Svi odgonetači dolaze u obzir za nagrade, koje će se žrijebom podijeliti na koncu tromjesečja.

ŠAH

Problem broj 48. (4)

W. Pauly

Bijeli matira u tri poteza.

Problem broj 49. (5)

H. Niemlijer

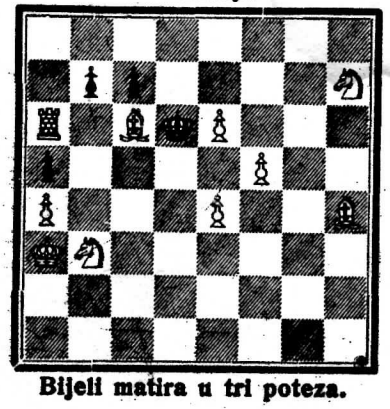

Bijeli matira u tri poteza.

ODGONETKE

ODGONETKE IZ 32. BR. »OBITELJI«.

1. Križaljka. Vodoravno: 1. Križari. 4. Klor. 5. Maks. 7. Alkohol. 10. Avar. 11. Skut. 12. Jesenak. 15. Isidora. 18. Usidren. 20. Sestina. 21. Židovi. 22. Nadnica.

Okomito: 1. Krčmar. 2. Žarko. 3. Impuls. 4. Krlja. 6. Sepet. 8. Kriti. 9. Homer. 12. Juras. 13. Edikt. 14. Kuzman. 15. Indija. 16. Dürer. 17. Alani. 19. Deran.

2. Konjićev skok. Kad se bratska srca slože — i olovo plivat može.

3. Magična ispunjalka. P, Ila, Irena, Plejade, Anali, Adi, E.

4. Šarada. U, skok, Uskok.

5. Zagonetno ime. Don Frane Bulić.

6. Točkanica. Grob, rob, ob, b.

ODGONETKE IZ 33. BR. »OBITELJI«.

1. Geografska križaljka: Okomito: 1. »Notre Dame«. 2. Pikardija. 3. Java, Banka. 4. Tuileries. 5. Pantheon. 8., 10., 12. i 6. = Agnas Callientes. 7. Pirot. 9. Ar. 11. Ob. 13. i 32. vod. Aral. 15. Anam. 16. Pag. 19. In, Dee. 28. Cap. 30. Nere. 32. Luvr. 33. Aare. 31. Sava. 34. Aach. 36. i 36-a. = Bari.

Vodoravno: 1. Nant. 2. Versaj, Brest. 5. Palerma. 7. Pt(uj). 8. Aa. 10. Ub. 12. i 35. = Srem. 14. Natal. 18. i 36. Lima. 20. i 17. okom. = Odessa. 36. Marne. 37. i 38. = Tera. 39. U(n)a. 40. »la Cité«. 42. V(i)s. 43. Etna. 44. »Père Lachaise«. 45. Sèvres.

2. Posjetnica = Gradski načelnik.

ODGONETKE IZ 34. BR. »OBITELJI«.

1. Križaljka. Vodoravno: 1. Borna. 4. Rebra. 7. Tagliamento. 9. Job. 10. Čazma (č=ć). 11. Ivana.

Okomito: 1. Botić. 2. Rogoz. 3. Alija. 4. Rombi. 5. Banja. 6. Anoda. 8. Ao!

2. Akrostih. Omara, balava, Ilija, tica, elan, ladica, jama = »Obitelj«.

ODGONETKE IZ 35. BR. »OBITELJI«.

1. Križaljka. Vodoravno: 1. Mellita. 6. Cecilia. 11. Som. 12. Hir. 14. Ral. 15. Dan. 17. Na. 18. Andjelija, Dragica. 19. Oj. 29. Iver. 41. Da. 44. I, a. 45. Adela. 52. Milan. 56. N. Kesterčanek. 59. En. 60. Rana. 62. Ars. 64. Mia. 66. Savica. 69. Tari. 70. Na.

Okomito: 2. Ema. 3. Led. 4. The. 6. Car. 7. Ela. 8. Ili. 9. Ida. 10. A, a. 11. Sa. 3. No. 17. Ne. 20. Jo. 21. Stil. 22. Borislava. 23. Severović. 25. Neda. 28. Ho. 30. Vera. 32. Zora. 36. Nada. 38. Mira. 48. Lena. 49. As. 50. Tea. 51. Crn. 52. Ma. 54. Lek. 57. Trsat. 58. Čamci. 67. Van. 68. Ira.

Odgonetka kriptograma:

Tko je, srce, u te dirno,
Da si tako sad nemirno,
Kao ptica u zatvori,
Za svijetom te želja mori,
Nij' u svijetu nebo tvoje,
Miruj, miruj, srce moje.
P. P. (Petar Preradović).

2. Slovčanica. 1. Okm. 2. Blaž. 3. Isus. 4. Toplina. 5. Edison. 6. Lava. 7. Janina = »Obitelj«.

Za najmlađe čitatelje najbolje je da naručite

„MALU MLADOST"

Pretplata 9 dinara na cijelo godište!